

บทที่ 1 ธรรมชาติและพัฒนาการทางฟิสิกส์

1.1 ธรรมชาติของฟิสิกส์

ความต้องการในการแสวงหาความรู้เพื่อความเข้าใจธรรมชาติตัวบทพลมากกว่าความเชื่อว่าปรากฏการณ์ธรรมชาติเกิดจากการกระทำของเทพเจ้าหรือภูตผีปีศาจ นำไปสู่การศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติตัวบทและผล โดยในยุคกรีกโบราณ เรียกการศึกษาหาความรู้ทางด้านนี้ว่า ปรัชญาธรรมชาติ (natural philosophy) ซึ่งต่อมาเรียกว่า วิทยาศาสตร์ (science) โดยแบ่งหนึ่งของวิชานี้ คือ ฟิสิกส์ (physics) ที่มาจากการคำนวณทางฟิสิกส์ซึ่งมีความหมายว่า ธรรมชาติ

ฟิสิกส์ในยุคแรก ๆ นั้น ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในธรรมชาติ ที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิต เช่น การเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลเพื่อใช้เตรียมการเพาะปลูก การเคลื่อนที่ของดวงดาวเพื่อใช้ประกอบสำหรับการเดินทางเพื่อสำรวจสถานที่ใหม่ ๆ หรือขยายอาณาจักร การผ่อนแรงเพื่อใช้ในการขนย้ายถังของและการก่อสร้าง เป็นต้น

ในการทำคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในธรรมชาติ นักฟิสิกส์จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการทำการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลจนได้มาซึ่งคำอธิบายที่มีเหตุผลและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ เป็นผลให้มีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดที่ใช้สำหรับการสังเกต และเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น กล้องโทรทรรศน์เพื่อใช้ในการสังเกตดวงดาวของกาลิเลโอ (Galileo) บารอมิเตอร์เพื่อใช้วัดความดันบรรยากาศของ托ริเชลลี (Torricelli) เป็นต้น

การศึกษาทางฟิสิกส์ทำให้เกิดการสร้างสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อทำให้การดำรงชีวิตดีขึ้น นำสู่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญในอดีต เช่น ความรู้เกี่ยวกับความร้อน นำสู่การพัฒนาเครื่องจักร ไอน้ำที่ทำให้เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนระบบการผลิตสินค้าจากแรงงานมนุษย์เป็นเครื่องจักรกลที่สามารถผลิตสินค้าได้ปริมาณมากในเวลาที่น้อยลง นอกจากนี้ การศึกษาปรากฏการณ์ธรรมชาติทางฟิสิกส์ทำให้เกิดการค้นพบแนวคิดและถึงใหม่ ๆ เช่น คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า กัมมันตภาพรังสี ปฏิกิริยานิวเคลียร์ และอนุภาคมูลฐาน นำมาซึ่งการสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีในการดำรงชีวิตปัจจุบัน

1.1.1 การค้นคว้าหาความรู้ทางฟิสิกส์

แนวทางการได้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ หรือ ฟิสิกส์

แนวทางที่หนึ่ง (แนวทางโดยประสบการณ์)	แนวทางที่สอง (แนวทางโดยทฤษฎี)
ได้มาจาก การสังเกต การบันทึก การทดลอง การวิเคราะห์ การสรุปผล	- ใช้ความคิดสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ โดยอาศัย ข้อมูลจากความรู้เดิม - สร้างแบบจำลองทางความคิด (หรือทฤษฎี หรือ ข้อสรุป) ขึ้นใหม่

1.1.2 พัฒนาการของหลักการและแนวคิดทางฟิสิกส์

พัฒนาการของหลักการและแนวคิดทางฟิสิกส์มีพื้นฐานจากการสะสมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การทดลองด้วยตนเอง แต่ในอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งในบางครั้งได้นำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาเพิ่มเติมจากการพัฒนาเครื่องมือวัดที่มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น หรือนำมาตีความหมายใหม่ จากมุมมองที่เปลี่ยนไปเนื่องจาก มีการพัฒนาทฤษฎี หลักการ หรือกฎข้อใหม่ ทำให้ได้คำอธิบายที่เป็นความรู้ใหม่

ในบางครั้ง นักฟิสิกส์จะเป็นที่ต้องเผชิญกับแรงกดดันจากสังคมในการนำเสนอแนวคิดใหม่ ที่ขัดแย้งกับความเชื่อเดิมของคนส่วนใหญ่ในสังคม ดังเช่นในกรณีการพัฒนาแนวคิดที่ได้แย้งกับความเชื่อ ดังเดิมที่คนส่วนใหญ่ในยุคนั้นเชื่อว่า โลกเป็นศูนย์กลางของเอกภพที่มีความอาทิตย์ ดวงจันทร์และดาว กระแสหื่น ๆ โคจรรอบโลก ทำให้กาล-elio หนึ่งในนักวิทยาศาสตร์ที่พยายามพิสูจน์ว่า โลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ ถูกคัดค้านและต่อต้านจากกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วย และห้ามเผยแพร่องสารทั้งหมดที่เขาเขียนขึ้นก่อนหน้านั้น จนเมื่อเวลาผ่านไป มีนักฟิสิกส์หลายคน คน ได้ค้นพบและเผยแพร่ข้อมูลที่สนับสนุนแนวคิด ดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นจนทำให้ในปัจจุบัน คนในสังคมส่วนใหญ่ยอมรับว่า แนวคิดเรื่องโลกเป็นศูนย์กลางของเอกภพนั้นเป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง

1.1.3 ผลของการพัฒนาการทางฟิสิกส์ที่มีต่อการแสวงหาความรู้ใหม่และการพัฒนาเทคโนโลยี

พัฒนาการทางฟิสิกส์ นอกจากมีผลต่อการแสวงหาความรู้ใหม่ทางฟิสิกส์ ยังมีผลต่อการแสวงหาความรู้ใหม่ทางวิทยาศาสตร์สาขาอื่น ๆ และการพัฒนาเทคโนโลยี ดังด้าอย่างต่อไปนี้

เคมี ส่วนหนึ่งของความรู้เคมีเกี่ยวกับโครงสร้างอะตอม พันธะเคมี อาศัยพื้นฐานจากฟิสิกส์ อะตอมและฟิสิกส์นิวเคลียร์ นอกจากนี้เทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ ที่พัฒนาความรู้ทางฟิสิกส์ยังนำมาใช้ศึกษาทางเคมีด้วย เช่น การใช้รังสีเอกซ์เรดของอะตอมของธาตุ การใช้แมสสเปกโตรกราฟหาไอโซโทปของธาตุ การใช้สเปกโตรมิเตอร์วิเคราะห์ธาตุ รวมทั้งใช้ความรู้ทางฟิสิกส์สร้างเครื่องวัดความนำไฟฟ้า ของสารละลาย เครื่องวัดความเป็นกรด-เบส เป็นต้น

ชีววิทยา ส่วนหนึ่งของความรู้ชีววิทยา อาศัยความรู้ฟิสิกส์ในการศึกษา เช่น ปรากฏการณ์ การเคลื่อนย้ายประจุในระดับเซลล์ การถ่ายโอนพลังงาน การลำเลียงน้ำในดิน ไม้ การสังเคราะห์ด้วยแสง ในส่วนของเครื่องมือมีการใช้ความรู้ทางฟิสิกส์สร้างเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อใช้ศึกษาในทางชีววิทยา เช่น กล้องจุลทรรศน์ ทั้งกรณีกล้องจุลทรรศน์แสง และกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน เครื่องควบคุมแสงสว่าง เครื่องควบคุมอุณหภูมิ เป็นต้น

เทคโนโลยีด้านพลังงาน เริ่มจากใช้ความรู้ฟิสิกส์สาขากลศาสตร์และความร้อน ปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องจักร ไอน้ำ พัฒนาการสู่การประดิษฐ์เครื่องจักรสันดาปภายใน พัฒนาต่อมาเป็น เครื่องยนต์แก๊สโซลิน เครื่องยนต์ดีเซล เครื่องจักรกังหันไอน้ำ พื้นฐานการใช้ความรู้ฟิสิกส์สาขาไฟฟ้าและแม่เหล็ก นำไปสู่การประดิษฐ์เครื่องกำเนิดไฟฟ้า รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือการใช้พลังงานไฟฟ้าในลักษณะต่าง ๆ ตามมากมาย การใช้ความรู้ฟิสิกส์เป็นพื้นฐานในการสร้างอุปกรณ์ สำหรับเปลี่ยนพลังงานต่าง ๆ อย่างที่ปรากฏในปัจจุบัน เช่น กังหันน้ำและกังหันลมที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เชลล์เชือเพลิง เชลล์สุริยะ และเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เป็นต้น

เทคโนโลยีด้านสื่อสารโทรคมนาคม มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยเริ่มจากการใช้ความรู้ ฟิสิกส์สาขาไฟฟ้าแม่เหล็กประดิษฐ์อุปกรณ์สื่อสารระบบโทรศัพท์ใช้รับส่งข่าวสาร ในรูปของสัญญาณไฟฟ้า ผ่านเส้นลวด ต่อมานำมาเป็นโทรศัพท์ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความรู้ฟิสิกส์เกี่ยวกับการเกิดเสียงและการเห็น ยานแม่เหล็กไฟฟ้าทำให้เกิดการส่งสัญญาณเสียงไปตามสายโทรศัพท์ หลังจากมีการสร้างอุปกรณ์ส่งและรับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าได้สำเร็จ จึงได้มีการประดิษฐ์และพัฒนาเครื่องมือสื่อสารในรูปคลื่นวิทยุ ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ใหม่ทางฟิสิกส์เพิ่มขึ้นจนแยกได้เป็นอีกสาขานึงได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ ความรู้จากฟิสิกส์สาขานี้ ได้ใช้เป็นพื้นฐานในการประดิษฐ์ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์หลายชนิด เช่น หลอดสุญญากาศ สารกึ่งตัวนำ ทรานซิสเตอร์ ไอซี ไมโคร โปรเซสเซอร์ ซึ่งนำไปใช้ในการสร้างอุปกรณ์สื่อสารที่สามารถส่งสัญญาณเสียงและภาพไปพร้อมกับสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น โทรศัพท์ไร้สาย โทรศัพท์มือถือ นอกจากนี้ความรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์ยังนำไปใช้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องวัดและเครื่องควบคุมต่าง ๆ รวมทั้งคอมพิวเตอร์และหุ่นยนต์

1.2 การวัดและการบันทึกผลการวัดปริมาณทางฟิสิกส์

ปริมาณทางฟิสิกส์เป็นปริมาณที่สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ โดยตรงหรือโดยอ้อม ดังนั้นเครื่องมือวัดทางวิทยาศาสตร์หรือฟิสิกส์ จึงมีความจำเป็นสำหรับการวัดดังนี้

1. เครื่องมือวัดช่วยทำให้เราสามารถวัดปริมาณต่าง ๆ ที่ต้องการได้สะดวกรวดเร็วและปลอดภัย
2. เครื่องมือวัดทำให้เราสามารถวัดปริมาณต่าง ๆ ที่ประสาทการรับรู้ของมนุษย์ไม่สามารถตรวจ

สอบได้โดยตรง

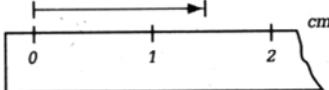
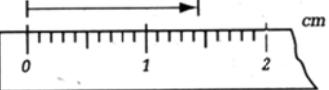
** เครื่องวัด ช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลใหม่ ๆ ที่ต้องการ **

การแสดงผลการวัด

โดยทั่วไปเครื่องมือวัดจะแสดงผลการวัด 2 แบบ คือ

1. แสดงผลการวัดแบบขีดสเกล เช่น ไม้บรรทัด, ไม้เมตร, สายวัด เป็นต้น
2. แสดงผลการวัดแบบตัวเลข เช่น นาฬิกาจับเวลา, มิเตอร์รอกยนต์ เป็นต้น

การอ่านค่าการวัดจากขีดสเกล เน้นจำนวนตำแหน่งทศนิยมที่อ่านได้จากสเกลและประมาณอีกหนึ่ง

เครื่องมือที่แบ่งช่องระหว่างสเกลเท่ากับ 1 ช่อง	เครื่องมือที่แบ่งช่องระหว่างสเกลเท่ากับ 10 ช่อง
	
1. ความละเอียดของสเกล = 1 cm 2. ความละเอียดของการวัด = $\frac{1}{10}$ cm = 0.1 cm	1. ความละเอียดของสเกล = $\frac{1}{10}$ cm 2. ความละเอียดของการวัด = $\frac{1}{100}$ cm = 0.01 cm
↑ อ่านทศนิยม 1 ตำแหน่ง	↑ อ่านทศนิยม 2 ตำแหน่ง

1.2.1 ระบบหน่วยระหว่างชาติ

หน่วย (unit) คือ ชื่อที่ใช้กำหนดปริมาณ เดิมใช้กันหลายระบบ ปัจจุบันองค์การระหว่างประเทศ ว่าด้วยมาตรฐานเสนอให้ใช้หน่วยระบบเดียวกัน เรียกว่า “ระบบหน่วยระหว่างชาติ” (system international units) เรียกโดยย่อว่าหน่วย เอสไอ (SI unit)

หน่วยฐาน (base unit) เป็นหน่วยหลักของเอสไอ มีทั้งหมด 7 หน่วย ดังตาราง

ปริมาณฐาน	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์
ความยาว (length)	เมตร (metre)	m
เวลา (time)	วินาที (second)	s
มวล (mass)	กิโลกรัม (kilogram)	kg
อุณหภูมิ (temperature)	เคลวิน (Kelvin)	K
กระแสไฟฟ้า (Electric current)	แอมเปอร์ (Ampere)	A
ปริมาณของสาร (Amount of substance)	โมล (Mole)	mol
ความเข้มของการส่องสว่าง (Luminous intensity)	แคนเดลา (candela)	cd

หน่วยอนุพัทธ์ (derived units) เป็นหน่วยซึ่งประกอบด้วยหน่วยฐานหลายหน่วยมาเกี่ยวข้องกันในลักษณะการคูณหรือหารกัน เช่น อัตราเร็ว (m/s) และ แรง ($\text{kg}\cdot\text{m/s}^2$) เป็นต้น

หน่วยเสริม (supplementary units) เป็นหน่วยที่มีชื่อพิเศษมีอยู่ 2 หน่วย ดังนี้

1. **เรเดียน (radian, rad)** คือ มุมบนระนาบที่เกิดขึ้นระหว่างเส้นรัศมีของวงกลมวงหนึ่งซึ่งถูกรองรับด้วยเส้นโค้งของวงกลมที่มีความยาวเท่ากับรัศมีของวงกลมนั้น
2. **สเตอเรเดียน (steradian , sr)** คือ มุมตันที่มีวัสดุยอดอยู่ที่จุดศูนย์กลางของทรงกลมซึ่งถูกรองรับด้วยผิวของทรงกลมที่มีพื้นที่เท่ากับรัศมีของทรงกลมนั้นยกกำลังสอง

แบบฝึกหัดบททวนครั้งที่ 1

1. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกาหนาท (X) ลงในข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้

ก. มวล เวลา ความยาว เป็นปริมาณฐานทั้งหมด

ข. ความเร่ง ความดัน พลังงาน เป็นปริมาณอนุพัทธ์ทั้งหมด

ค. ความเร็ว ความถี่ อุณหภูมิ เป็นปริมาณฐานทั้งหมด

คำตอบที่ถูกคือ

1. ข้อ ก และ ข 2. ข้อ ข และ ค 3. ข้อ ก และ ค 4. ข้อ ก ข และ ค

2. ข้อใดเป็นปริมาณสเกลาร์ทั้งหมด

1. น้ำหนัก , ความดัน , ความเร่ง

2. ระยะทาง , ความดัน , อัตราเร็ว

3. ระยะทาง , อัตราเร็ว , ความเร็ว

4. ระยะทาง , อัตราเร็ว , การกระจัด

3. ข้อใดเป็นปริมาณเวกเตอร์ทั้งหมด

1. มวล , ความเร็ว , น้ำหนัก 2. น้ำหนัก , ความดัน , ความเร่ง
3. น้ำหนัก , ความเร็ว , ความเร่ง 4. อัตราเร็ว , ความเร็ว , ความเร่ง

โจทย์ จงพิจารณาถูกต้องปริมาณต่อไปนี้ ใช้ตอบคำถามข้อ 4 - 5

- ก. อัตราเร็ว ความเร่ง สนามโน้มถ่วง ข. ความเร็ว มวล เวลา
ค. แรง น้ำหนัก ความเร็ว ง. ระยะทาง พื้นที่ ปริมาตร

4. จงพิจารณาข้อต่อไปนี้ ข้อใดเป็นปริมาณสเกลาร์ทั้งหมด

1. ข้อ ก. 2. ข้อ ข. 3. ข้อ ค. 4. ข้อ ง.

5. จงพิจารณาข้อต่อไปนี้ ข้อใดเป็นปริมาณเวกเตอร์ทั้งหมด

1. ข้อ ก. 2. ข้อ ข. 3. ข้อ ค. 4. ข้อ ง.

6. (Ent) หน่วย SI ในข้อใดเป็นหน่วยมูลฐานทั้งหมด

1. แอมป์เรียร์ เคลวิน แคนเดลา โน๊ม 2. เมตร องศาเซลเซียส เรเดียน คูลอมบ์
3. กิโลกรัม โอม ลูเมน พาสคัล 4. วินาที โวลต์ เวเบอร์ ลัคซ์

7. (Ent) ถ้าต้องการวัดความต่างศักย์ของถ่านไฟฉายก่อนหนึ่งด้วยโวลต์มิเตอร์แบบเข็มชี้สามารถอ่านค่าได้เต็มสเกลเท่ากับ 5 โวลต์ และมีสเกลละเอียดที่สุดเท่ากับ 0.1 โวลต์ ข้อใดต่อไปนี้แสดงการอ่านค่าความต่างศักย์ของไฟฉายที่เหมาะสมที่สุด

1. 1.5 โวลต์ 2. 1.55 โวลต์ 3. 1.552 โวลต์ 4. 1.5520 โวลต์

8. (PAT2 ก.ค.52) กำหนดให้ T เป็นแรงดึงในเส้นเชือกมีหน่วยเป็นนิวตัน หรือ กิโลกรัมเมตรต่อวินาที

ยกกำลังสอง และ μ เป็นมวลของเชือกต่อหน่วยความยาว มีหน่วยเป็นกิโลกรัมต่อมتر ปริมาณ $\sqrt{\frac{T}{\mu}}$

มีหน่วยเดียวกับปริมาณใด

1. ความเร็ว 2. พลังงาน 3. ความเร่ง 4. รากที่สองของความเร่ง

2. กำหนดให้

เอริตซ์	นิวตัน	เมตร	คูลอมบ์	เคลวิน	โอม
โน๊ม	กิโลกรัม	ลูบ	วัตต์	วินาที	โวลต์
แอมป์เรียร์	แคนเดลา	เรเดียน	สเตอเรเดียน	เมตรต่อวินาที	พาสคัล

จะเห็นว่าหน่วยได้เป็นหน่วยอนุพัทธ์ และหน่วยได้เป็นหน่วยมูลฐาน

หน่วยมูลฐาน ได้แก่

หน่วยอนุพัทธ์ ได้แก่

คำอุปสรรค (Prefixes)

คำอุปสรรค หมายถึงสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเลขสิบยกกำลัง ($10^{\pm n}$) ที่ใช้เขียนไว้หน้าหน่วยเอสไอ เพื่อที่จะทำให้หน่วยนั้นใหญ่ขึ้นหรือเล็กลง มีผลให้เขียนบวกมาเพิ่มมาก ๆ หรือค่าน้อย ๆ ได้ກะทัดรัด เกิดความสะดวกและรวดเร็ว ดังตาราง

ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์	กำลัง	เทคนิคการจำ
exa	E	10^{18}	เลขชี้กำลัง เพิ่มทีละ 3
peta	P	10^{15}	
tara	T	10^{12}	
giga	G	10^9	
maga	M	10^6	
Kilo	k	10^3	กิโล 10^3
hecto	h	10^2	เลขชี้กำลัง ลดทีละ 1
daca	da	10^1	
daci	d	10^{-1}	
centi	c	10^{-2}	
Minli	m	10^{-3}	มิลลิ 10^{-3}
micro	μ	10^{-6}	เลขชี้กำลัง ลดทีละ 3
nano	n	10^{-9}	
pigo	p	10^{-12}	
famto	f	10^{-15}	
atto	a	10^{-18}	

$$\text{การแปลงหน่วย} = \frac{\text{อุปสรรคตอนแรกตั้ง}}{\text{อุสูตรที่เราจะเปลี่ยน}}$$

Ex 1 จงแปลงระยะทาง 30 กิโลเมตร ให้เป็นหน่วยมิลลิเมตร

$$\text{การแปลงหน่วย} = \frac{\text{อุปสรรคตอนแรกตั้ง}}{\text{อุสูตรที่เราจะเปลี่ยน}}$$

เทคนิค 1) ให้ดูที่เริ่มต้นมีอุปสรรคใหม่ กิโลเมตร เป็นอุปสรรคเริ่มต้น

2) ให้ดูว่าตอนหลังมีอุปสรรคใหม่ มิลลิเมตร เป็นอุปสรรค เอาไปหาร

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad \text{สูตรลัด} = \frac{30 \times 10^3}{10^{-3}} = 30 \times 10^6 = 3 \times 10^7 \text{ มิลลิเมตร}$$

เพิ่มเติม ในการเขียนคำอุปสรรค ห้ามเขียนคำอุปสรรคซ้อนกัน เช่น ไมโครนาโนวินาที

แบบฝึกหัดบททวนครั้งที่ 2

1. ให้นักเรียนคำนวณค่าที่ต้องการจากบท (X) ลงในช่องที่ถูกที่สุดเพียงช่องเดียว

1. จงเปลี่ยน 5 Gm ให้อยู่ในรูป nm

$$1. 5 \times 10^{-9} \text{ nm} \quad 2. 5 \times 10^9 \text{ nm} \quad 3. 5 \times 10^{-18} \text{ nm} \quad 4. 5 \times 10^{18} \text{ nm}$$

2. จงเปลี่ยน $36 \text{ กิโลเมตรต่อชั่วโมง}$ ให้อยู่ในรูป เมตรต่อวินาที

$$1. 10 \text{ เมตร / วินาที} \quad 2. 20 \text{ เมตร / วินาที} \quad 3. 30 \text{ เมตร / วินาที} \quad 4. 40 \text{ เมตร / วินาที}$$

3. จงเปลี่ยน $72 \text{ กิโลเมตรต่อชั่วโมง}$ ให้อยู่ในรูป เมตรต่อวินาที

$$1. 10 \text{ เมตร / วินาที} \quad 2. 20 \text{ เมตร / วินาที} \quad 3. 30 \text{ เมตร / วินาที} \quad 4. 40 \text{ เมตร / วินาที}$$

4. มวล 34 กิโลกรัม มีค่าเท่าใดในหน่วยไบโกรัม

$$1. 3.4 \times 10^{10} \mu\text{g} \quad 2. 3.4 \times 10^9 \mu\text{g} \quad 3. 3.4 \times 10^8 \mu\text{g} \quad 4. 3.4 \times 10^7 \mu\text{g}$$

5. ปริมาตร $17 \text{ ลูกบาศก์เซนติเมตร}$ เท่ากับกี่ลูกบาศก์เมตร

$$1. 1.7 \times 10^{-7} \text{ m}^3 \quad 2. 1.7 \times 10^{-6} \text{ m}^3 \quad 3. 1.7 \times 10^{-5} \text{ m}^3 \quad 4. 1.7 \times 10^{-4} \text{ m}^3$$

6. ระยะน็อกน้ำง่วงด้วยอัตราเร็ว $54 \text{ กิโลเมตรต่อชั่วโมง}$ เท่ากับกี่เมตรต่อวินาที

$$1. 10 \text{ m/s} \quad 2. 15 \text{ m/s} \quad 3. 20 \text{ m/s} \quad 4. 25 \text{ m/s}$$

7. มวล 40 นาโนกรัม มีค่าเท่าใดในหน่วยไบโกรัม

$$1. 4 \times 10^{-2} \mu\text{g} \quad 2. 4 \times 10^2 \mu\text{g} \quad 3. 4 \times 10^{-3} \mu\text{g} \quad 4. 4 \times 10^3 \mu\text{g}$$

8. จงแปลงจาก 4 กิโลเมตร ให้เป็นหน่วย มิลลิเมตร

$$1. 4 \times 10^{-3} \text{ mm} \quad 2. 4 \times 10^3 \text{ mm} \quad 3. 4 \times 10^{-6} \text{ mm} \quad 4. 4 \times 10^6 \text{ mm}$$

9. จงแปลงจาก 5 เทเรเมตร ให้เป็นหน่วย มิลลิเมตร

$$1. 5 \times 10^{-15} \text{ mm} \quad 2. 5 \times 10^{-9} \text{ mm} \quad 3. 5 \times 10^9 \text{ mm} \quad 4. 5 \times 10^{15} \text{ mm}$$

10. จงแปลงจาก 4 นาโนเมตร ให้เป็นหน่วย เมกะเมตร

$$1. 4 \times 10^{-15} \text{ mm} \quad 2. 4 \times 10^{-3} \text{ mm} \quad 3. 4 \times 10^3 \text{ mm} \quad 4. 4 \times 10^{15} \text{ mm}$$

11. (Ent) จงแปลงจาก $36 \text{ กิโลเมตร/ชั่วโมง}$ ให้เป็นเมตรต่อวินาที

$$1. 5 \text{ เมตรต่อวินาที} \quad 2. 10 \text{ เมตรต่อวินาที} \quad 3. 15 \text{ เมตรต่อวินาที} \quad 4. 34 \text{ เมตรต่อวินาที}$$

12. (Ent) จงเปลี่ยนหน่วยมวลของโปรดอน $1.6 \times 10^{-27} \text{ กิโลกรัม}$ เป็นพิโภกรัม

$$1. 1.6 \times 10^{-39} \quad 2. 1.6 \times 10^{-36} \quad 3. 1.6 \times 10^{-15} \quad 4. 1.6 \times 10^{-12}$$

13. (Ent) แสงเลเซอร์ชนิดอี้เลียม – นีโอน ให้แสงสีแดงความยาวคลื่น 632.8 นาโนเมตร หรือเท่ากับ

$$1. 6.328 \times 10^{-3} \text{ มิลลิเมตร} \quad 2. 6.328 \times 10^{-5} \text{ เซนติเมตร}$$

$$3. 6.328 \times 10^{-18} \text{ เมตร} \quad 4. 6.328 \times 10^{-12} \text{ กิโลเมตร}$$

2. จงแสดงวิธีทำ

- จงแปลงจาก 10 กิโลเมตร ให้เป็นหน่วย มิลลิเมตร

.....
.....

- จงแปลงจาก 2 ไมโครกรัม ให้เป็นหน่วย กิโลกรัม

.....
.....

- จงแปลงจาก 3 เทเรเมตร ให้เป็นหน่วย มิลลิเมตร

.....
.....

- จงแปลงจาก 4 นาโน เมตร ให้เป็นหน่วย เมกะเมตร

.....
.....

- จงแปลงจาก 72 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ให้เป็นหน่วย เมตรต่อวินาที

.....
.....

- จงแปลงจาก 108 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ให้เป็นหน่วย เมตรต่อวินาที

.....
.....

- จงแปลงจาก 20 เมตรต่อวินาที ให้เป็นหน่วย กิโลเมตรต่อชั่วโมง

.....
.....

- จงแปลงจาก 40 เมตรต่อวินาที ให้เป็นหน่วย กิโลเมตรต่อชั่วโมง

.....
.....

- จงแปลงจาก 50 กิโลวัตต์/ตารางเมตร ให้เป็นหน่วย นาโนวัตต์/ตารางมิลลิเมตร

.....
.....

- จงแปลงจาก 20 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร ให้เป็นหน่วย กิโลกรัม/ลูกบาศก์เมตร

.....
.....

1.2.2 สัญกรณ์วิทยาศาสตร์

ในบางครั้ง ปริมาณทางฟิสิกส์อาจมีค่ามากหรือน้อยกว่าหนึ่งมาก ๆ ปริมาณที่มีตัวเลขหลายตัว จะเกิดความยุ่งยากในการนำไปใช้งาน จึงนิยมเขียนตัวเลขในรูปการคูณของเลขยกกำลังที่มีฐานเป็นสิบและเลขชี้กำลังเป็นจำนวนเต็ม มีรูปทั่วไปคือ $A \times 10^n$ เมื่อ $1 \leq A < 10$ และ n เป็นจำนวนเต็ม การเขียนปริมาณแบบนี้เรียกว่า สัญกรณ์วิทยาศาสตร์ (scientific notation) เช่น อัตราเร็วแสงมีค่าประมาณ 300000000 เมตรต่อวินาที เขียนได้เป็น 3.00×10^8 เมตรต่อวินาที รัศมีอะตอมของไฮโดรเจน เท่ากับ 0.00000000053 เมตร เขียนได้เป็น 5.3×10^{-11} เมตร

1.2.3 ความไม่แน่นอนในการวัด

$$\text{ปริมาณ } A \pm \Delta A \quad \text{และ} \quad B \pm \Delta B$$

1. การบวกและลบค่าความไม่แน่นอน

$$\text{การบวก } (A \pm \Delta A) + (B \pm \Delta B) = A + B \pm (\Delta A + \Delta B)$$

$$\text{การลบ } (A \pm \Delta A) - (B \pm \Delta B) = A - B \pm (\Delta A + \Delta B)$$

2. การคูณและหารค่าความไม่แน่นอน

$$\text{การคูณ } A \times B \pm \left(\frac{\Delta A}{A} + \frac{\Delta B}{B} \right) A \times B$$

$$\text{การหาร } \frac{A}{B} \pm \left(\frac{\Delta A}{A} + \frac{\Delta B}{B} \right) \frac{A}{B}$$

การหา誤差เพื่อเชื่นต์ความคลาดเคลื่อนแต่ละตัว เช่น ความคลาดเคลื่อนของปริมาณ (A)

$$\text{จะได้ } \% \Delta A = \left(\frac{\Delta A}{A} \right) \times 100$$

กรณีที่มีการยกกำลังหรือมีรากที่สอง

$$\text{ก. หาผลลัพธ์ของ } (6.0 \pm 0.2)(4.0 \pm 0.1)^2 \\ = 6 \times 16 \pm \left(\frac{0.2}{6} \times 100\% + 2 \frac{0.1}{4} \times 100\% \right) \\ = 96 \pm 8.33\%$$

หมายเหตุ ถ้ายกกำลังสาม ก็คูณด้วย 3

$$\text{ข. หาผลลัพธ์ของ } \frac{(4.0 \pm 0.5)(2.0 \pm 0.1)}{\sqrt{4.0 \pm 0.1}} \\ = \left(\frac{4 \times 2}{2} \right) \pm \left(\frac{0.5}{4} \times 100\% + \frac{0.1}{2} \times 100\% + \frac{1}{2} \times \frac{0.1}{4} \times 100\% \right) \quad \text{ราคที่สองคูณด้วย} \\ = 4 \pm 18.75\%$$

แบบฝึกทบทวนครั้งที่ 3

1. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากรบท (X) ลงในข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นาย ก มีเชือกยาวเท่ากับ 6.2 ± 0.2 cm นำเชือกมาต่อ กับนาย ข ที่มีความยาวเชือก 3.4 ± 0.3 cm จงหา
ผลรวมของเส้นเชือก

1. 4.8 ± 0.1 2. 4.8 ± 0.5 3. 9.6 ± 0.1 4. **9.6 ± 0.5**

2. นาย ก มีเชือกยาวเท่ากับ 7.2 ± 0.2 cm นำเชือกมาต่อ กับนาย ข ที่มีความยาวเชือก 2.4 ± 0.3 cm จงหา
ผลต่างของเส้นเชือก

1. 4.8 ± 0.1 2. **4.8 ± 0.5** 3. 9.6 ± 0.1 4. 9.6 ± 0.5

3. กรอบรูปของนาย ก กว้าง 20.0 ± 0.2 cm ยาว 40.0 ± 0.4 cm จงหาพื้นที่ของกรอบรูป

1. 800.0 ± 0.6 2. 800.0 ± 1.6 3. 800.0 ± 6.0 4. **800.0 ± 16.0**

4. จงคำนวณหาความหนาแน่นของโลหะทองแดงที่มีมวล 40.0 ± 0.4 กิโลกรัม และมีปริมาตร
 10.0 ± 0.4 ลูกบาศก์เมตร

1. **4.0 ± 0.2** 2. 4.0 ± 0.8 3. 30.0 ± 0.4 4. 400.0 ± 0.8

5. ถังเป็นรูปลูกบาศก์มีความยาวด้านละ 1.52 ± 0.04 เมตร จงคำนวณหาปริมาตรของถัง

1. 4.21 ± 0.42 2. **3.51 ± 0.28** 3. 7.61 ± 0.61 4. 8.33 ± 0.34

2. จงแสดงวิธีทำ

1. นาย ก มีเชือกยาวเท่ากับ 6.2 ± 0.2 cm นำเชือกมาต่อ กับนาย ข ที่มีความยาวเชือก 3.4 ± 0.3 cm จงหา
ผลรวมและผลต่างของเส้นเชือก

.....
.....
.....
.....
.....

2. กรอบรูปของนาย ก กว้าง 20.5 ± 0.2 cm ยาว 40.4 ± 0.4 cm จงหาพื้นที่ของกรอบรูป

.....
.....
.....
.....
.....

3. จงคำนวณหาความหนาแน่นของโลหะทองแดงที่มีมวล 70.25 ± 0.02 kg และมีปริมาตร 17.02 ± 0.03 m³

.....
.....
.....
.....
.....

4. แกร่งลูกตุ้มน้ำพิกาที่มีความยาวเชือกเป็น 30.00 ± 0.15 cm ค่าของคานที่คำนวณได้โดยใช้สูตร

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}} \quad \text{จะมีค่าเท่าไร}$$

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.4 เลขนัยสำคัญ (Significant figure)

เลขนัยสำคัญ กือ ปริมาณที่ได้จากการวัด การทดลอง ปริมาณนี้จะบ่งบอกถึงความละเอียดของอุปกรณ์ ซึ่งมีผลต่อการซื่อถือและการยอมรับผลของการทดลอง (ค่าจริง + ค่าประมาณ)

หลักการพิจารณาจำนวนเลขนัยสำคัญ	ตัวอย่าง	เลขนัยสำคัญทั้งหมด
1. เลข 1 ถึง 9 ให้นับเป็นเลขนัยสำคัญทุกตัว	27	2 ตัว
	425	3 ตัว
2. เลข 0 อยู่ระหว่างตัวเลขให้นับเป็นเลขนัยสำคัญ	303	3 ตัว
	40.08	4 ตัว
3. เลข 0 อยู่หลังเลขและมีจุดทศนิยมให้นับเป็นเลขนัยสำคัญ	3.0	2 ตัว
	142.00	5 ตัว
4. เลข 0 อยู่ชี้มือสุดไม่นับเป็นเลขนัยสำคัญ	0.007	1 ตัว
	0.00024	2 ตัว
5. 10^n ไม่นับเป็นเลขนัยสำคัญ	2×10^5	1 ตัว
	1.25×10^5	3 ตัว
6. เลข 0 อยู่หลังจำนวนเต็ม มีเลขนัยสำคัญหลายค่า ต้องทำให้แน่นอน โดยเขียนในรูป 10^n	4000	4×10^3 (มี 1 ตัว)
		4.0×10^3 (มี 2 ตัว)
		4.00×10^3 (มี 3 ตัว)
		4.000×10^3 (มี 4 ตัว)

การบวก ลบ คูณและหารเลขนัยสำคัญ

การบวก ลบ เลขนัยสำคัญ คิดเห็นมีองการบวกและการลบเลขทั่ว ๆ ไป แต่เวลาตอบเลขหลังจุดทศนิยมให้ตอบเท่ากับจำนวน ตำแหน่งทศนิยมที่มีจำนวนน้อยที่สุด (ให้ดูหลังจุดทศนิยม)

Ex 2 จงหาผลบวกของเลขต่อไปนี้ $3.025 + 4.2 + 7.09$

$$\begin{array}{r}
 \text{หลักการ} & 3.025 & \text{มีจุดทศนิยม } 3 \text{ ตำแหน่ง} \\
 & + & \\
 & 4.2 & \text{มีจุดทศนิยม } 1 \text{ ตำแหน่ง (น้อยสุด)} \\
 & + & \\
 & 7.09 & \text{มีจุดทศนิยม } 2 \text{ ตำแหน่ง} \\
 \hline
 & 14.315 &
 \end{array}$$

จะได้ 14.3 ตอบตามจุดทศนิยมน้อยสุด

การคูณ หารเลขนัยสำคัญ คิดเห็นมีองการคูณและการหารเลขทั่ว ๆ ไป แต่เวลาตอบดู จำนวนเลขนัยสำคัญที่เลขนัยสำคัญที่น้อยที่สุด

Ex 3 จงหาผลลัพธ์ของ 3.75×2.5

$$\begin{array}{r}
 3.75 & \text{มีเลขนัยสำคัญทั้งหมด } 3 \text{ ตัว} \\
 \times & \\
 2.5 & \text{มีเลขนัยสำคัญทั้งหมด } 2 \text{ ตัว (น้อยสุด)} \\
 \hline
 9.375
 \end{array}$$

จะได้ 9.4 ให้ตอบตามเลขนัยสำคัญทั้งหมดของตัวน้อยสุด (2 ตัว)

ข้อควรจำ

การบวกและลบเลขนัยสำคัญ : คำตอบเน้นจำนวนตำแหน่งหลังจุดทศนิยม เท่ากับตัวตั้งที่มีตำแหน่งทศนิยมน้อยตำแหน่งที่สุด

การคูณและการหารเลขนัยสำคัญ : คำตอบเน้นจำนวนนัยสำคัญเท่ากับตัวตั้งที่มีจำนวนนัยสำคัญน้อยที่สุด

แบบฝึกหัดวนครั้งที่ 4

1. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกาหนาท (X) ลงในข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ผลลัพธ์ตามหลักเลขนัยสำคัญของ $3.25 + 2.1 - 1$ คือข้อใด

1. 4 2. 4.4 3. 4.35 4. 4.351

2. ผลลัพธ์ตามหลักเลขนัยสำคัญของ $(4.5 \times 1.12) - 1.35$ คือใด

1. 3.69 2. 3.7 3. 4.69 4. 4.7

3. ผลลัพธ์ตามหลักเลขนัยสำคัญของ $3.25 + 2.1 - 2.12$ คือ

1. 3 2. 3.2 3. 3.23 4. 3.27

4. สนามหัญญาปัลส์เหลี่ยมผืนผ้าขาว 15.5 เมตร กว้าง 10.25 เมตร สนามหัญญาเมื่อพื้นที่เท่าใด
1. 159 ตร.ม. 2. 158.9 ตร.ม. 3. 158.88 ตร.ม. 4. 158.875 ตร.ม.
5. จงเรียงลำดับจำนวนเลขนัยสำคัญต่อไปนี้จากมากไปน้อย 0.05 , 0.70 , 0.145 , 0.1025
1. 0.05 , 0.70 , 0.145 , 0.1025 2. 0.70 , 0.145 , 0.1025 , 0.05
 3. 0.1025 , 0.145 , 0.70 , 0.05 4. 0.145 , 0.1025 , 0.05 , 0.70
6. ผลลัพธ์ตามหลักเลขนัยสำคัญของ $360 \div 3.00$ คือ
1. 12.00×10^1 2. 1.20×10^2 3. 1.2×10^2 4. 12.0×10^2
7. เหล็กแท่งหนึ่งมวล 47.0 กรัม มีปริมาตร 6.0 ลูกบาศก์เซนติเมตร ตามว่าตัวเลขที่เหมะสม สำหรับค่าความหนาแน่นของเหล็กนี้เป็นกี่กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร
1. 7.8 2. 7.83 3. 7.833 4. 7.83333
8. จงพิจารณา ก. $1.2 + 62.543 + 10.12 = ?$ ข. $123.45 \times 2.0 = ?$
 จากโจทย์ที่ปรากฏข้างบนนี้ มีข้อความใดบ้างที่ถูกต้อง
1. ผลลัพธ์ของข้อ ก มีเลขนัยสำคัญ 3 ตัว และผลลัพธ์ของข้อ ข มีเลขนัยสำคัญ 2 ตัว
 2. ผลลัพธ์ของข้อ ก มีเลขนัยสำคัญ 2 ตัว และผลลัพธ์ของข้อ ข มีเลขนัยสำคัญ 5 ตัว
 3. ผลลัพธ์ของข้อ ก และผลลัพธ์ข้อ ข มีเลขนัยสำคัญ 5 ตัว
 4. คำตอบเป็นอย่างอื่น
9. ชายคนหนึ่งขับเรือได้ระยะทาง 88.00 กิโลเมตร ในเวลา 3.50 ชั่วโมง เขาขับเรือได้อัตราเร็วเท่าใด
1. 25.1 กิโลเมตร/ชั่วโมง 2. 25.14 กิโลเมตร/ชั่วโมง
 3. 25.143 กิโลเมตร/ชั่วโมง 4. 25.1429 กิโลเมตร/ชั่วโมง
10. (มข.54) ข้อใดมีเลขนัยสำคัญ 3 ตัวทุกตัว
1. $0.001, 1.005, 1.0 \times 10^3$ 2. $0.001, 1.005, 1.03 \times 10^3$
 3. $0.101, 1.05, 1.03 \times 10^{-3}$ 4. $0.112, 1.500, 1.030 \times 10^3$
11. (PAT2 มี.ค.52) นักเรียนคนหนึ่งวัดเส้นผ่านศูนย์กลางของวงกลมวงหนึ่งได้ 5.27 เซนติเมตร เขากาวจะบันทึกมีวงกลมวงนี้เป็นกี่เซนติเมตร
1. 3 2. 2.6 3. 2.64 4. 2.635
12. (PAT2 ก.ค.52) ผลลัพธ์ของ $16.74 + 5.1$ มีจำนวนเลขนัยเท่ากับตัวเลขในข้อใด
1. -3.14 2. 0.003 3. 99.99 4. 270.00

2. จงหาจำนวนเลขนัยสำคัญที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ข้อ	ตัวเลขที่กำหนดให้	เลขนัยสำคัญทั้งหมด	ข้อ	ตัวเลขที่กำหนดให้	เลขนัยสำคัญทั้งหมด
1	28		11	0.52	
2	456.7		12	0.00006	
3	205		13	50000	
4	30.02		14	100001	
5	3.0		15	0.2500	
6	150.02		16	0.0000480	
7	0.024		17	200.002	
8	435		18	2×10^5	
9	3.246		19	3.00×10^8	
10	72.306		20	4.500×10^8	

3. จงหาผลลัพธ์ของตัวเลขต่อไปนี้ตามหลักของเลขนัยสำคัญ

ข้อ	กำหนดให้	ผลลัพธ์	ข้อ	กำหนดให้	ผลลัพธ์
1	$801 + 7 + 0.78$		6	62.5×0.073	
2	$7.235 + 7.86 + 3.0$		7	$4.35 \div 0.145$	
3	$926 + 2.51 - 4.2$		8	$0.021 \div 0.003$	
4	$469.7 - 346.37$		9	$(144.0 - 12.0) \div 4$	
5	14.25×82.4		10	$(7.32)^2$	

1.2.5 การบันทึกผลการคำนวณ

ในการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ เราไม่เพียงแต่ใช้ข้อมูลที่วัดได้โดยตรงเท่านั้น เรายังมีการนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณเพื่อใช้ประโยชน์อื่นต่อไปอีก การนำเอาจำนวนที่มีตัวเลขนัยสำคัญต่างกันที่ได้จากเครื่องมือวัดที่มีความละเอียดต่างกันมาบวก ลบ คูณ และหารกันจะทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ได้มีตัวเลขนัยสำคัญและความละเอียดมากเกินไป ดังนั้นการบันทึกผลการคำนวณจำเป็นที่จะต้องพิจารณาจากตัวเลขนัยสำคัญและความละเอียดให้เหมาะสม

1.3 การทดลองทางฟิสิกส์

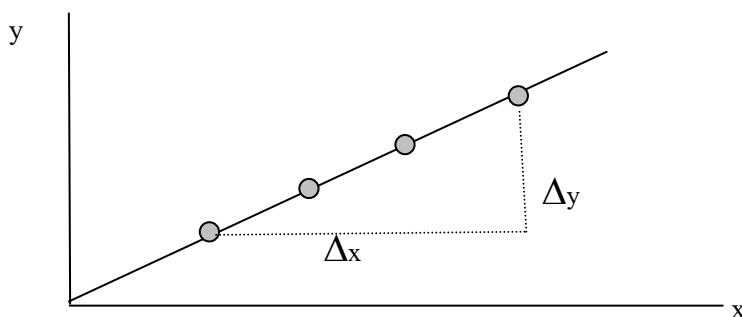
1.3.1 การรายงานความคลาดเคลื่อน

การวัดปริมาณต่าง ๆ จะมีความคลาดเคลื่อนเสมอขึ้นอยู่กับเครื่องมือ วิธีการวัดประสบการณ์ของผู้วัด รวมทั้งสภาพแวดล้อม ในการทดลองหนึ่ง ๆ เราจะมีการวัดซ้ำหรือทดลองซ้ำหลายครั้ง เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการทดลอง ซึ่งค่าความคลาดเคลื่อนสามารถแสดงในรายงานผลทั้งในรูปแบบตัวเลข และกราฟ

1.3.2 การวิเคราะห์ผลการทดลอง

ใช้การพิจารณาจากข้อมูลรวมทั้งการใช้การคำนวณตามความเหมาะสมเมื่อได้ผลสรุปที่เป็นปริมาณการแสดงโอกาสผิดพลาดได้ของปริมาณนั้นด้วย การใช้กราฟเส้นตรงช่วยในการวิเคราะห์ โดยเฉพาะเพื่อหาหรือพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างสองปริมาณที่เป็นปฏิภาคกัน กราฟเส้นตรงใช้คุณสมบัติของการเปลี่ยนแปลงได้แต่ไม่สามารถพิสูจน์ความสัมพันธ์ได้ชัดเจน

สมการทางคณิตศาสตร์ของกราฟเส้นตรงจะอยู่ในรูป $y = mx + c$ เมื่อ m คือ ความชัน หรือ slope และ c คือ จุดตัดแกน y กราฟเป็นดังรูป

รูป กราฟเส้นตรงผ่านจุดทดลอง

$$m = \frac{\Delta y}{\Delta x}$$

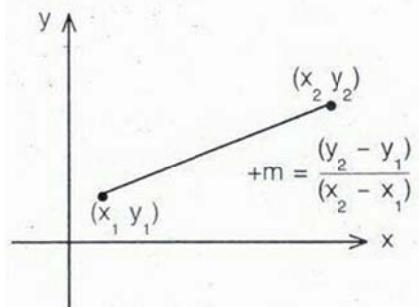
ในการทดลองเราอาจให้ y และ x แทนปริมาณเป็นกำลังสองหรือรากที่สองของบางปริมาณก็ได้ เส้นกราฟที่วางแผนให้ดีเทียบกับจุดทดลองซึ่งแต่ละจุดมีค่าบวกกัน จะมีความเป็นไปได้ที่ความชันของเส้นกราฟจะมีค่าบวกกันขนาดหนึ่งได้ คือ เส้นกราฟสามารถเอียงต่าง ๆ โดยยังผ่านทุกจุดได้ ซึ่งต้องพิจารณาจากจุดข้อมูลต่าง ๆ ด้วย

การหาความชันของกราฟต่างๆ

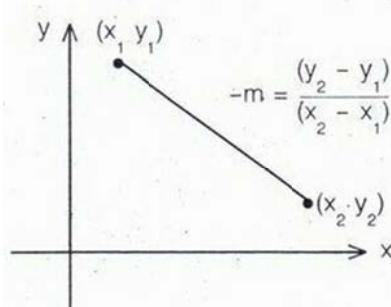
$$\text{ความชัน } (m) = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$$

ความชันมี 4 แบบ

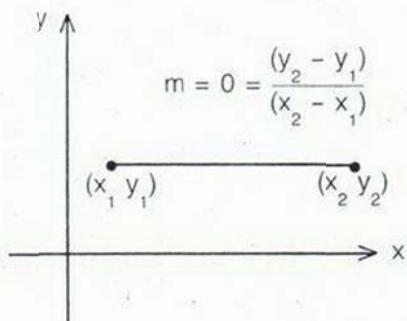
1) $m = \text{เส้นบวก (เอียงขวา)}$

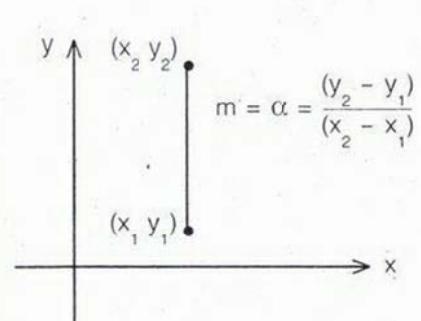
2) $m = \text{เส้นลบ (เอียงซ้าย)}$

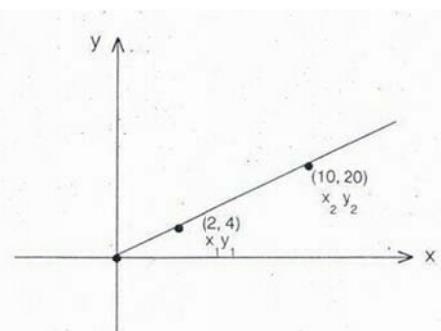
3) $m = \text{ศูนย์ (ขนานแกน x)}$

4) $m = \text{หาค่าไม่ได้ (ขนานแกน y)}$

Ex 4 กำหนดให้ $(x_1, y_1) = (2, 4)$ และ $(x_2, y_2) = (10, 20)$

$$\text{ขั้นที่ 1 หาความชัน } m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{20 - 4}{10 - 2} = \frac{16}{8} = 2$$

แทนค่าสมการรูปแบบทั่วไป

$$y = mx + c$$

$$y = 2x + 0$$

$$y = 2x$$

แทนค่าสมการรูปแบบทั่วไป

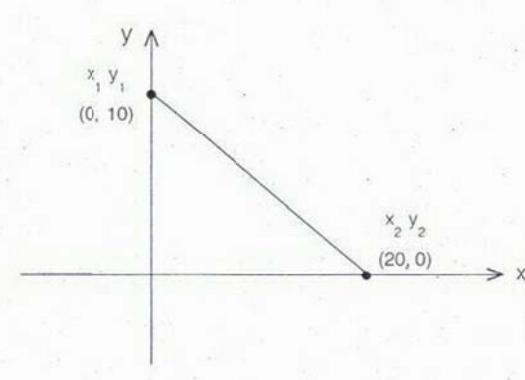
$$y - y_1 = m(x - x_1)$$

$$(y - 4) = 2(x - 2)$$

$$y - 4 = 2x - 4$$

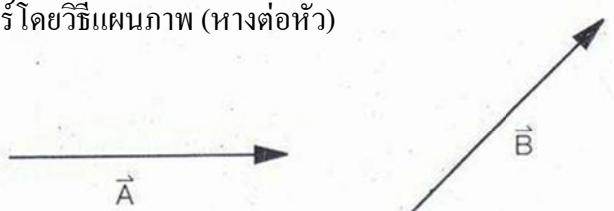
$$y = 2x$$

Ex 5 กำหนดให้ $(x_1, y_1) = (0, 10)$ และ $(x_2, y_2) = (20, 0)$

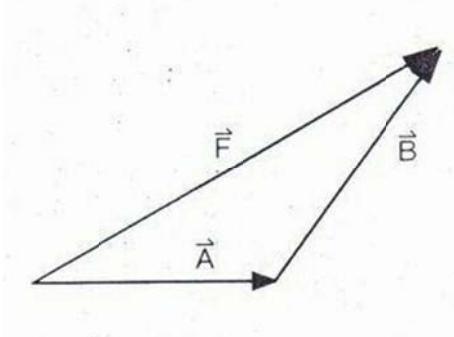

1.3.3 การบวก ลบ เวกเตอร์

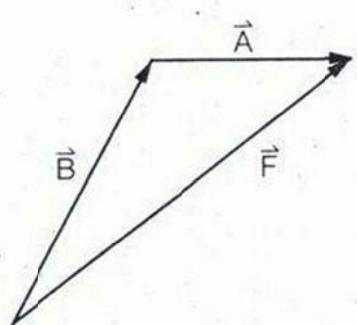
การรวมเวกเตอร์โดยวิธีแผนภาพ (ทางต่อหัว)

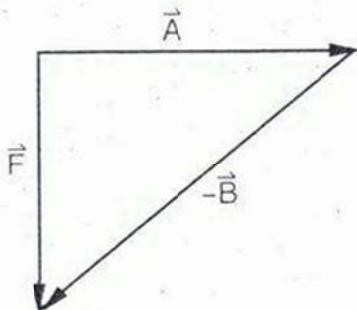
จงหาเวกเตอร์ $\vec{A} + \vec{B} = \vec{F}$

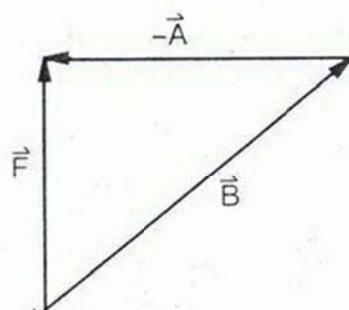
จงหาเวกเตอร์ $\vec{B} + \vec{A} = \vec{F}$

จงหาเวกเตอร์ $\vec{A} - \vec{B} = \vec{F}$

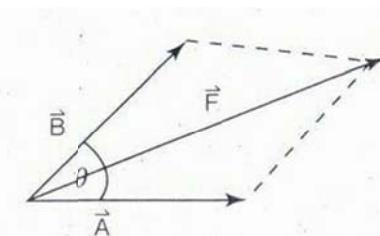
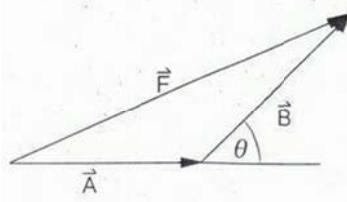
จงหาเวกเตอร์ $\vec{B} - \vec{A} = \vec{F}$

เวกเตอร์ $\vec{A} + \vec{B} = \vec{B} + \vec{A}$ แต่ เวกเตอร์ $\vec{A} - \vec{B} \neq \vec{B} - \vec{A}$

การรวมเวกเตอร์โดยใช้สูตร

กฎของ สี่เหลี่ยมด้านขนาน

ขนาดเวกเตอร์ลักษณะ $F^2 = A^2 + B^2 + 2AB\cos\theta$

ขนาดเวกเตอร์ลักษณะ $F^2 = A^2 + B^2 + 2AB\cos\theta$

การรวมเวกเตอร์ 2 เวกเตอร์ มี 4 แบบ

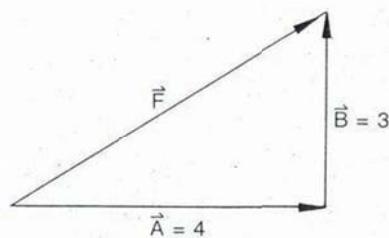
1. $\theta = 0^\circ$ ทิศเดียวกันจับนวากัน (จะมีค่ามากที่สุด)

$$\begin{array}{c} \overrightarrow{\vec{A}} = 4 \text{ cm} \quad \overrightarrow{\vec{B}} = 3 \text{ cm} \\ \overrightarrow{\vec{F}} = \overrightarrow{\vec{A}} + \overrightarrow{\vec{B}} = 4 + 3 = 7 \text{ cm} \\ \overrightarrow{\vec{A}} = 4 \text{ cm} \quad \overrightarrow{\vec{B}} = 3 \text{ cm} \end{array}$$

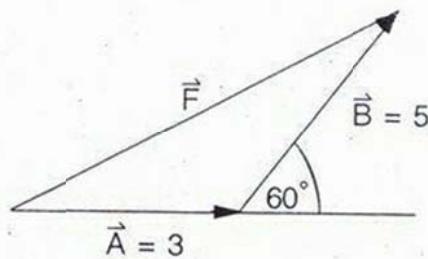
2. $\theta = 180^\circ$ ทิศตรงข้ามจับลบกัน (จะมีค่าน้อยสุด)

$$\begin{array}{c} \overrightarrow{\vec{F}} = \overrightarrow{\vec{A}} - \overrightarrow{\vec{B}} \quad -\overrightarrow{\vec{B}} = -3 \\ \overrightarrow{\vec{A}} = 4 \end{array}$$

3. $\theta = 90^\circ$ ตั้งฉากกันใช้สูตร

4. $0^\circ < \theta < 90^\circ$ ใช้สูตร

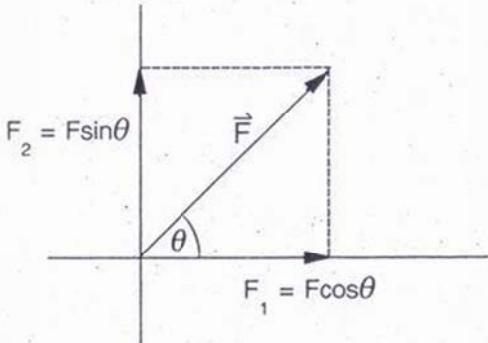
การแยกแรง 1 แรง เป็น 2 แรงย้อย

$$\text{จากรูป 3} \text{ เหตุ因 } \sin \theta = \frac{F_2}{F}$$

$$\text{จะได้ } F_2 = F \sin \theta$$

$$\cos \theta = \frac{F_1}{F}$$

$$\text{จะได้ } F_1 = F \cos \theta$$

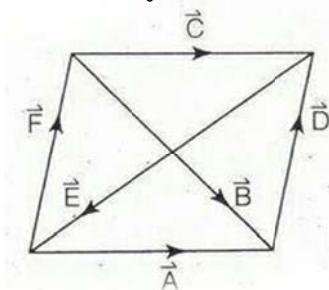
มุมตรีigonometric ที่ควรทราบ

มุม	0°	30°	37°	45°	53°	60°	90°	180°
\sin	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{3}{5}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{4}{5}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1	0
\cos	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{4}{5}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{3}{5}$	$\frac{1}{2}$	0	-1
$\tan = \frac{\sin}{\cos}$	0	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	$\frac{3}{4}$	1	$\frac{4}{3}$	$\sqrt{3}$	∞	0

แบบฝึกหัดวนครั้งที่ 5

1. (ENT) จากรูป \vec{A} , \vec{B} , \vec{C} , \vec{D} , \vec{E} และ \vec{F} ต่างเป็นเวกเตอร์นักคำแห่ง อยากร้าวว่าข้อไหนที่ให้

ความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง

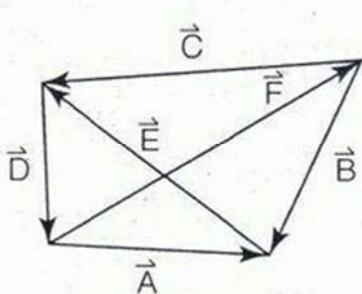
$$1) \vec{A} = \vec{D} + \vec{E}$$

$$2) \vec{A} = \vec{B} + \vec{F}$$

$$3) \vec{F} = \vec{A} + \vec{B}$$

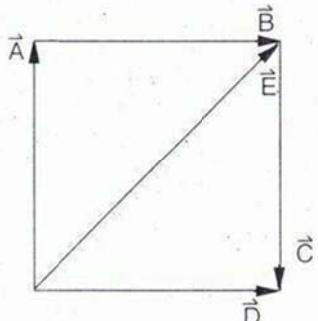
$$4) \vec{F} = \vec{C} + \vec{E}$$

2. (โควตาสงขลา) จากรูปแสดง \overrightarrow{A} , \overrightarrow{B} , \overrightarrow{C} , \overrightarrow{D} , \overrightarrow{E} และ \overrightarrow{F} ข้อใดถูกต้องตามหลักการการรวมเวกเตอร์

- 1) $\vec{F} + \vec{B} = \vec{E} + \vec{D}$
 - 2) $\vec{A} - \vec{F} = \vec{E} - \vec{C}$
 - 3) $\vec{B} + \vec{E} = \vec{D} + \vec{F}$
 - 4) $\vec{B} - \vec{A} = \vec{C} - \vec{D}$

3. (โควตาสงขลา) \overrightarrow{A} , \overrightarrow{B} , \overrightarrow{C} , \overrightarrow{D} และ \overrightarrow{E} เป็นเวกเตอร์ที่มีความสัมพันธ์กัน ดังรูป สรุปได้ว่า

- গ. $\vec{A} - \vec{E} = \vec{B}$
 ঘ. $\vec{D} - \vec{C} = \vec{E}$
 ক. $\vec{A} - \vec{D} = \vec{E} + \vec{C}$
 ছ. $\vec{A} + \vec{B} = \vec{D} - \vec{C}$

คำตอบต่อไปนี้ขอได้ถูกต้อง

1) $\theta = 0^\circ$ 2) $\theta = 180^\circ$ 3) $\theta = 90^\circ$ 4) $\theta = 60^\circ$